

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Stortingets Kommunal og forvaltningskomité
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato: 12. januar 2011

Dok. nr. 8:23 S (2010-2011) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Amundsen, Hagesæter og Starheim om ikke å tillate at politisk eller religiøs aktivitet i Norge finansieres av kapital med base i totalitære, islamistiske regimer som ikke følger FN's verdenserklæring om menneskerettigheter.

Jeg viser til Stortingets Kommunal- og forvaltningskomités brev av 10. desember d.å. hvor det bes om en vurdering av ovennevnte representantforslag fra stortingsrepresentantene Amundsen, Hagesæter og Starheim. Besvarelsen er koordinert med kulturministeren.

Regjeringen er opptatt av å forebygge fremvekst i Norge av radikale religiøse grupperinger som forfekter intolerante og samfunnsfiendtlige holdninger, uforenlige med grunnleggende menneskerettigheter, og som representerer en sikkerhetsrisiko. Justisministeren har nylig lagt frem regjeringens handlingsplan for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. Denne bekrefter at forebygging på området er en viktig målsetting for regjeringen.

Jeg er videre kritisk til en utvikling der stater og aktører som selv ikke respekterer religionsfriheten, i økende grad finansierer trossamfunn i åpne og tolerante samfunn. Foruten at det ikke tilkommer Utenriksdepartementet å autorisere finansielle overføringer til trossamfunn, er dette begrunnelsen for at Utenriksdepartementet på anmodning ikke har villet utstede brev om at norske myndigheter godkjenner finansiell støtte fra Saudi-Arabia til muslimske trossamfunn i Norge.

Regjeringen legger vekt på at norske myndigheter etterlever menneskerettighetsvernets prinsipper og regler. Også tiltak for å forebygge

radikalisering må holde seg innenfor de rammer som følger av Norges internasjonale menneskerettsforpliktelser, herunder først og fremst religions- og forsamlingsfriheten, men også ytringsfriheten. Det er et poeng i seg selv at man i bestrebelsene etter å forebygge religiøs ekstremisme, sørger for at vi respekterer de verdiene og rettighetene vi ønsker å beskytte.

Det følger i utgangspunktet av religionsfriheten en frihet til å motta frivillige økonomiske bidrag, bl.a. for å tillate bygging av religiøse forsamlingshus. Dette er blant annet knesatt i *FNs erklæring mot alle former for religiøs intoleranse og diskriminering basert på religion og tro* av 1981, som i art. 6 legger til grunn at religionsfriheten omfatter frihet til "å søke om og å motta frivillige økonomiske og andre bidrag fra privatpersoner og organisasjoner".

Eventuelle begrensninger i adgangen for trossamfunn til å motta utenlandsk finansiering kan videre ikke begrenses til givere i bestemte land eller til bestemte trossamfunn på mottakersiden. Dette følger av diskrimineringsforbudet i artikkel 2 i FN's konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) og artikkel 14 i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK). Også eventuelle tiltak for å føre tilsyn med finansiering må utformes generelt for å unngå diskriminering.

Alle former for finansiering er imidlertid ikke tillatt. Det er hevet over tvil at finansielle overføringer kun kan skje innenfor de rammer som følger av norsk straffelov. I den grad finansiering går til aktivitet som er ulovlig og straffbar i Norge, vil slik finansiering kunne rammes av ulike straffebestemmelser.

Jeg viser her til straffelovens § 147 b som retter seg direkte mot finansiering av terrorhandlinger og til det generelle medvirkningsansvaret i norsk rett. Også hvitvaskingsloven av 6. mars 2009 inneholder bestemmelser som skal bidra til å forhindre at kapital tilflyter og benyttes til terrorfinansiering i Norge, for eksempel fordekt som politisk eller religiøs aktivitet. Regelverket forutsetter at rapporteringspliktige som bidrar til å formidle finansielle overføringer til Norge (for eksempel banker), skal kjenne sine kunder og bl.a. melde fra til myndighetene dersom de mener penger går til terrorfinansiering. Norske myndigheter forutsetter at de aktører som foretar finansielle overføringer til Norge etterlever de krav til gjennomsiktighet og sporbarhet som følger av gjeldende norsk lovgivning.

Ut over disse alminnelige begrensninger for finansiering av religiøs og politisk virksomhet reiser representantforslaget spørsmål om det kan være grunnlag for særlige tiltak for å forhindre at finansiering av religiøs og politisk aktivitet bidrar til utvikling av ekstremisme i Norge. Inngrep i religionsfriheten kan bare foretas dersom dette er "nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den offentlige trygghet, for å beskytte den offentlige orden, helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og frihet" (jf. SP art. 18 nr. 3 og EMK art. 9 nr. 2). Lignende inngrepshjemler gjelder for forsamlingsfriheten og ytringsfriheten.

For at denne typen inngrep i religiøs og politisk virksomhet kan rettferdiggjøres stilles betydelige krav til dokumentasjon på at det foreligger en slik trussel mot andres grunnleggende friheter og menneskerettigheter, eller sikkerhetsmessige hensyn.

Jeg vil imidlertid slå fast at Regjeringen ikke vil gi en legitimering av finansiering av trossamfunn i Norge fra stater eller aktører som selv ikke respekterer religionsfriheten. Dette er noe Regjeringen har tatt opp direkte med enkelte stater, og som vi - gjennom nær kontakt med andre likesinnede, blant annet innenfor rammen av Europarådet - vil følge nøye opp videre.

Med vennlig hilsen

Jonas Gahr Støre